

Sosiaalityön sijaisuuksien kelpoisuusvaatimusten löyhentämisen haittavaikutusten minimoiminen ja osaavan henkilöstön saatavuuden turvaaminen

Petteri Orpon hallituksen esittämä ja eduskunnan 20.11.2024 hyväksymä muutos sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 ja 16 §:ään astui voimaan 1.1.2025. Muutoksen tarkoituksena on turvata sosiaalihuollon henkilöstön ja palveluiden saatavuus madaltamalla sosiaalityöntekijöiden sijaisuuksiin vaadittavia kelpoisuuksia.

Tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävissä on aiemmin voinut toimia vain henkilö, joka opiskelee sosiaalityöntekijän ammattiin, on suorittanut sosiaalityön aineopinnot ja käytännön harjoittelun. Vuoden alusta sosiaalityöntekijän sijaisena voi toimia henkilö, joka on suorittanut soveltuvan korkeakoulututkinnon, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu sosiaalityön perus- ja aineopinnot.

Vaikka muutoksen tavoitteena on henkilöstöpulan helpottaminen ja palveluiden saatavuuden parantaminen, herättää se merkittäviä huolia. Kelpoisuusvaatimusten löyhentäminen voi vaarantaa sekä asiakasturvallisuuden että asiakkaiden oikeusturvan.

Sosiaalityöntekijän tehtävät sisältävät vaativaa päätöksentekoa, joka vaatii erityistä osaamista ja perusteellista koulutusta. Epäpätevien sijaisten käytön yleistyminen voi johtaa virheisiin, jotka ovat inhimillisesti ja taloudellisesti erittäin kalliita ja erityisesti esimerkiksi lastensuojelun tapauksissa jopa hengenvaarallisia.

Lain tavoitteeksi asetettu 2 miljoonan euron säästö on kyseenalainen. Palveluiden laadun heikkeneminen voi aiheuttaa lisäkustannuksia korjaavien toimenpiteiden muodossa. Kestävä ratkaisu löytyy hyvinvoivan, ammattitaitoisen ja pysyvän henkilöstön saatavuuden turvaamisesta. Tämä vähentää korjaavien toimenpiteiden tarvetta ja vahvistaa alueen vetovoimaa sekä palveluiden laatua.

Hyvinvointialueiden tehtävänä on huolehtia, että sosiaalihuollon palvelut pysyvät korkealaatuisina ja asiakasturvallisuus toteutuu, myös lainsäädännön muuttuessa. Tämän vuoksi me allekirjoittaneet aluevaltuutetut esitämme seuraavaa:

1. Satakunnan hyvinvointialueen tulee pidättäytyä käyttämästä muita kuin sosiaalityön tutkintoa suorittavia opiskelijoita tilapäisinä sosiaalityöntekijöiden sijaisina. Alueen tulee osoittaa arvostavansa koulutettua henkilöstöä ja varmistaa, että asiantuntijuus säilyy palveluissa.
2. Tehostetaan rekrytointia ja sitouttamista: Hyvinvointialueen tulee jatkaa aktiivisia toimia osaavan ja pysyvän henkilöstön houuttelemiseksi ja sitouttamiseksi. Aiheesta on olemassa paljon tietoa: sosiaalityöntekijöiden veto- ja pitovoimatekijöitä on selvitetty hiljattain Satakunnan hyvinvointialueella.
3. Kehitetään tehtäväjako: Sosiaalityöntekijöiden työkuormaa tulee keventää selkeyttämällä tehtäväjako. Sosiaalityöntekijöiden työparina tulisi olla toinen sosiaalihuollon ammattilainen, kuten sosionomi, joka voi hoitaa osan tehtävistä ja tukea asiakastyössä. Lisäksi käytettävissä tulee olla riittävät tukipalvelut. Tämä työ on käynnistynyt muutosohjelmassa ja sitä tulee jatkaa tavoitteellisesti.
4. Panostetaan laadun varmistamiseen: Kaikissa tilanteissa alueen on seurattava tiiviisti lainmuutoksen vaikutuksia palveluiden laatuun ja asiakasturvaan sekä tehtävä tarvittavia korjaavia toimenpiteitä.

Näillä toimilla voimme varmistaa, että sosiaalihuollon palvelut säilyvät laadukkaina ja asiakkaiden oikeusturva toteutuu. Samalla varmistamme, että alueemme pysyy houkuttelevana ja vastuullisena työnantajana myös tulevaisuudessa.

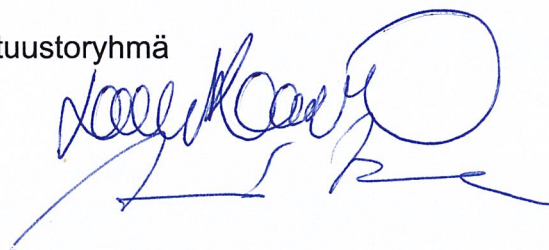
Porissa 5.5.2025

Satakunnan vihreä aluevaltuustoryhmä

Laura Pullinen

Kaarina Ranne

Irmeli Elomaa

PETRI SALMINEN